

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU

İSTATİSTİKİ VERİLER İŞİĞİNDA KADIN

Bilindiği gibi her yıl Mart ayının sekizinci günü Birleşmiş Milletler tarafından tanımlanmış, uluslararası bir gün olan **Dünya Kadınlar Günü** kutlanmaktadır. Ülkemizde de ilk olarak 1921 yılında kutlanılmaya başlayan bu gün **Emekçi Kadınlar Günü** adı ile de anılırken, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 16 Aralık 1977 tarihinde 8 Mart'ın "Dünya Kadınlar Günü" olarak anılmasını kabul edilmiştir.

Türkiye İstatistik Kurumu, Türkiye'de kadının toplum içindeki yerinin belirlenmesi ve sosyo ekonomik kalkınma içinde kadının katkısının güçlendirilmesi amacıyla ulusal ve uluslararası politikaların üretilmesi, geliştirilmesi ve değerlendirilmesi için gerekli olan güvenilir ve güncel istatistikleri üretmektedir. Bu kapsamda, "1927-1992 Kadın İstatistikleri" adlı yayın 1995 yılında çıkarılmıştır. Kadınların sosyal ve ekonomik konumlarını iyileştirmek için sorumluluğu bulunan tüm taraflarca çalışmalar yapılması ve olumsuz göstergelerin iyileştirilmesi gerektiği bir gerçektir. Bu alanda gerekli politikaların oluşturulması ve oluşturulan politikaların sağlıklı izlenebilmesi amacıyla, TÜİK web sayfasında yayımlanan **İstatistiklerle Kadın** göstergelerinin, ilki 2011 yılı için olmak üzere 8 Mart Dünya Kadınlar Gününe özel olarak yayımlanmaktadır.

Yayında, nüfus ve demografi, sağlık, eğitim, istihdam, şiddet ve suç, yoksulluk, seçilmiş meslekler ve siyasal yaşam konuları kapsamıştır. Bu alanların her biri için mevcut durumu kadın erkek ayrımında analiz eden tablo ve grafiklere yer verilmiştir. Şimdi **İstatistiklerle Kadın, 2015** verilerinin sonuçlarını maddeler halinde inceleyelim.

Nüfus ve Demografi

2015 yılı ADNKS sonuçlarına göre Türkiye nüfusunun % 49,8'ini kadın nüfus oluşturarak 39 milyon 229 bin 862 kişi olmuştur. Bu sonuçlara göre kadın erkek nüfus farklılığının giderek kapandığı görülmektedir.

Doğuştaki beklenen yaşam süresi, Türkiye geneli için 78 olurken erkeklerde 75,3 ve kadınlarda 80,7 yıldır.

Genel olarak kadınlar erkeklerden daha uzun süre yaşamakta olup, doğuştaki beklenen yaşam süresi farkı 5,4 yıl olmuştur. Ülkemizde, kadınlarda doğuştaki beklenen yaşam süresinin en yüksek olduğu il 85,7 yıl ile Tunceli iken en düşük olduğu il kadınlarda 77,5 yıl ile Ağrı'dır.

Resmi olarak ilk evliliğini 2015 yılında yapmış olan kadınların ortalama evlenme yaşı 23,9'dur. Kadınlarda ilk evlenme yaşının en yüksek olduğu il (26,6) Tunceli, en düşük olduğu il ise Ağrı (21,2) olmuştur.

Ortalama boşanma yaşı incelendiğinde 2015 yılında gerçekleşen boşanmalara göre kadınların ortalama boşanma yaşı 34,8'dir ve ortalama boşanma yaşının en düşük olduğu il Ardahan (29,2) olmuştur. Ortalama boşanma yaşının en yüksek olduğu il ise (38,8) Yalova olmuştur.

Sağlık

Sağlık Araştırması verilerine göre, 2012 yılında Türkiye'de 15 ve daha yukarı yaştaki bireylerin %17,2'si obez iken 2014 yılında bu oran %19,9'a yükselmiştir. Kadınların 2012 yılında %20,9'u obez iken 2014 yılında bu oran ciddi bir artış göstererek %24,5 olmuştur.

Eğitim

1975 yılından 2014 yılına kadar geçen süreçte tamamlanan eğitim seviyelerini ele aldığımızda okur-yazar olmayan kadın nüfus oranının % 65'lerden % 9 seviyelerine düşmesi sevindirici bir hadise olsa da erkeklerde bu oran yaklaşık %2 seviyelerindedir. Tamamlanan eğitim seviyelerini cinsiyet ayrımına göre incelediğimizde tüm seviyelerde erkek oranları daha yüksekken kadınlarda da eğitim içerikli kampanyaların sonuç verdiği görülmektedir. Lise ve dengi okul bitiren kadınların oranı % 15, yüksekokul ve fakülte bitirenlerin oranı ise %11,7'dir.

İşgücü ve İstihdam

Ülkemizde 15 ve daha yukarı yaştaki nüfus içerisinde istihdam oranı 2014 yılında %45,5 olup, bu oran erkeklerde %64,8, kadınlarda ise %26,7'dir. Görüldüğü üzere kadınların istihdam oranı erkeklerin istihdam oranının yansından daha az bir şekilde gerçekleşmiştir.

Ülkemizde 15 ve daha yukarı yaştaki nüfus içerisinde işgücüne katılma oranı 2014 yılında %50,5 olup, bu oran erkeklerde %71,3, kadınlarda ise %30,3 olmuştur.

Eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı incelendiğinde, kadınların eğitim seviyesi yükseldikçe işgücüne daha fazla katıldıkları görülmektedir. Okur-yazar olmayan kadınların işgücüne katılım oranı %16, lise altı eğitilmiş kadınların işgücüne katılım oranı %25,8, lise mezunu kadınların işgücüne katılım oranı %31,9, mesleki veya teknik lise mezunu kadınların işgücüne katılım oranı %39,8 iken yükseköğretim mezunu kadınların işgücüne katılım oranı %71,3 olmuştur.

Ayrıca Gelir ve Yaşam Koşulları Araştırması 2014 sonuçlarına göre, yükseköğretim mezunu düzeyinde bir kadın çalışanın ortalama yıllık ortalama esas iş geliri, aynı eğitim düzeyinde bir erkek çalışanın yıllık ortalama esas iş gelirinden %1,3 oranında düşük gerçekleşmiştir. Bu farkın en fazla olduğu eğitim düzeyi %1,8 ile lise altı olmuştur. Böylece en temel haklardan olan eşit işe eşit ücret hakkı elde edilememiş olup kadınlar aleyhine cinsiyet ayrımcılığı gözlemlenmiştir.

Zaman Kullanımı Araştırması

Zaman Kullanımı Araştırması, 2014-2015 sonuçlarına göre Türkiye genelinde 10 ve daha yukarı yaştaki fertlerin bir günde hangi faaliyetlere, ne kadar süre ayırdıkları incelendiğinde uykudan sonra kadınların en çok 4 saat 17 dakika ile hane halkı ve aile bakımı faaliyetine zaman ayırdığı görülmektedir.

Kadına Yönelik

Aile İçi Şiddet Araştırması 2014

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen Kadına Yönelik Aile İçi Şiddet Araştırması 2014 sonuçlarına göre; ülke genelinde yaşamının herhangi bir döneminde eşinden veya birlikte yaşadığı kişiden fiziksel şiddete maruz kalan kadın nüfus oranı %35,5'dir. Orta Anadolu bölgesi %42,8 ile yaşamının herhangi bir döneminde fiziksel şiddete maruz kaldığını belirten kadınların en fazla olduğu bölgedir. Yaşamının herhangi bir döneminde fiziksel şiddete maruz kaldığını

belirten kadınların en az olduğu bölge %26,8 ile Doğu Karadeniz bölgesidir. 2014 yılı sonuçlarına göre her 10 kadından 4'ünün eşinden veya birlikte yaşadığı kişiden fiziksel şiddet görüldüğü kayıtlar ile görülmüştür.

Seçme ve Seçme Hakkı

Türkiye Büyük Millet Meclisi'ndeki kadın milletvekili oranı 1935 yılında %4,5 iken, 80 yıl sonra bu oran %14,7'ye yükselmiştir. Ülke karşılaştırmalarına bakıldığında, Avrupa'da 2014 yılında kadın milletvekili oranının en yüksek olduğu ülkeler; %45 ile İsveç ve %42,5 ile Finlandiya olmuştur. Türkiye'de bakan sayısı 2015 yılında 27 olup bunların sadece %7,4'ü kadındır. Ülke karşılaştırmalarına bakıldığında 2013 yılında Avrupa'da kadın bakan oranının en yüksek olduğu ülkeler; %54,2 ile İsveç ve %50 ile Norveç olmuştur. Ülkemizde belediye başkanı kadın oranı 2009 yılında %0,9 iken, 2014 yılında %2,9 olurken belediye meclisi üyesi kadın oranı ise 2009 yılında %4,2 iken bu oran 2014 yılında %10,7'ye yükselmiştir. Kadınların seçme ve seçilme hakkını 1930'larda çoğu Avrupa ülkesinden önce elde etmiş olmalarına rağmen bugün o ülkelerden oldukça geri planda bulunmamız kadınların toplumun her alanında olduğu gibi daha az söz sahibi olduğunun göstergesidir. Bu sorunun temelinde eğitim eksikliği, ataerkilli bir toplumdan geliyor olmamız gibi nedenler etki etmektedir.

Mutluluk Düzeyleri

Cinsiyet, yaş grubu, eğitim durumu ve medeni duruma göre mutluluk düzeyini 2014-2015 verilerine göre incelediğimizde kadınların %60,2'sinin mutlu, %10'unun mutsuz olduğu görülür.

Son yıllarda kız çocuklarının eğitim alabilmesi için düzenlenen kampanyalar, okuma yazma bilmeyen kadınlar için açılan halk eğitim kursları, mesleki beceri kazandırabilmek için açılan eğitici kurslar ve devletimizin kadın girişimciler için verdiği destek giderek artmaktadır. Böylece toplumun her alanında daha çok söz hakkı elde eden, üretken, çalışkan, kendinden emin kadınlar hayata kazandırılmaktadır.

Dönüş OĞUZ
Mühendis

TÜRKİYE İSTATİSTİK KURUMU